

Bruxelles, den 24.2.2022
COM(2022) 65 final

2022/0045 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

**om indgåelse af en aftale mellem Den Europæiske Union på den ene side og Færøernes
landsstyre på den anden side om Færøernes deltagelse i EU-programmer**

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

Artikel 16, stk. 1, litra d), i forordningen om Horisont Europa¹ om tredjelandes associering med programmet giver tredjelande og områder, der opfylder alle de fastsatte kriterier, mulighed for deltagelse. Sådanne tredjelande eller territorier kan deltage i Horisont Europa-programmet på grundlag af en aftale om tredjelandets eller territoriets deltagelse i EU-programmer.

Færøerne blev formelt associeret med det syvende rammeprogram (RP7) i 2010, og en række europæiske projekter vidner om færøske forskeres og institutters aktive engagement på områder som miljø, oceanologi, klimaforandringer, økosystemer og fiskeriforvaltning. Færøernes associering med Horisont 2020 fra og med 2014 gav forskere, forskningsinstitutter og virksomheder på Færøerne fuld adgang til Unionens finansierings- og samarbejdsaktiviteter på lige fod med enheder fra medlemsstater og andre tredjelande, der var associeret med Horisont 2020. Denne deltagelse har fået stor betydning for det færøske forskersamfund og udgør en vigtig ny og succesfuld søjle i forholdet mellem Færøerne og EU. Eftersom de flere på hinanden følgende aftaler om associering med Unionens forsknings- og innovationsrammeprogrammer er tidsbegrænsede til EU-programmernes varighed, er der for øjeblikket ikke nogen international aftale på plads, der regulerer færøske enheders deltagelse i Horisont Europa, eller som fremmer det videnskabelige eller forsknings- og innovationsmæssige samarbejde mellem EU og de færøske forskersamfund.

Den 14. maj 2020 udtrykte Færøerne ved en hensigtserklæring sin formelle interesse i associering med Horisont Europa. Færøerne opfylder kriterierne for tredjelandes og territoriers associering med Horisont Europa-rammeprogrammet som fastsat i artikel 16, stk. 1, litra d), i Horisont Europa-forordningen. Færøerne har især en god kapacitet inden for videnskab, teknologi og innovation, de tilslutter sig princippet om en regelbaseret og åben markedsøkonomi, herunder en retfærdig og rimelig behandling af intellektuelle ejendomsrettigheder, overholder menneskerettighederne og understøttes af demokratiske institutioner, og de fremmer aktivt politikker til forbedring af borgernes økonomiske og sociale velfærd.

Den 13. juli 2021 bemyndigede Rådet Kommissionen til at indlede forhandlinger på Den Europæiske Unions vegne med Færøerne om indgåelse af en aftale mellem Den Europæiske Union og Færøerne om de generelle principper for deltagelse i EU-programmer og Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027). Forskningsgruppen og EFTA-Gruppen blev af Rådet udpeget til i deres egenskab af særlige udvalg at bistå Kommissionen under forhandlingerne.

Forhandlingerne blev indledt den 3. september 2021 og afsluttet den 8. oktober 2021, hvor udkastet til aftale blev paraferet af repræsentanter for de kommende parter. Rådets og Europa-Parlamentets Forskningsgruppe og EFTA-Gruppe blev regelmæssigt holdt orienteret under forhandlingerne.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/695 af 28. april 2021 om oprettelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation — og om reglerne for deltagelse og formidling og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1290/2013 og (EU) nr. 1291/2013 (EUT L 170 af 12.5.2021, s. 1).

Den aftale, der er knyttet som bilag til nærværende forslag til Rådets afgørelse, består af to dele, navnlig "paraplyaftalen" om de generelle principper for Færøernes deltagelse i EU-programmer og en protokol om Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027) ("Horisont Europa-protokollen") i overensstemmelse med de forhandlingsdirektiver, som Kommissionen har fået af Rådet.

"Paraplyaftalen" er en fuldstændig regulering af betingelserne for Færøernes associering gældende for alle EU-programmer. Den fastsætter vilkårene og betingelserne for deltagelse i EU-programmer, retningslinjerne for deltagelse i (associering med) hvert enkelt EU-program og Færøernes engagement i forvaltningen af EU-programmer og -aktiviteter (idet princippet om, at landet ikke har nogen beslutningskompetence, afspejles). Den indeholder detaljerede regler for fastsættelse af Færøernes finansielle bidrag til EU-programmerne, herunder, hvor det er relevant, en automatisk korrektionsmekanisme. "Paraplyaftalen" indeholder omfattende bestemmelser om beskyttelse af EU's finansielle interesser, herunder de beføjelser, som Kommissionen, OLAF, EPPO og Den Europæiske Revisionsret udøver i den forbindelse, såvel som regler om håndhævelse på Færøernes territorium af Kommissionens afgørelser om inddrivelse og Den Europæiske Unions Domstols domme. Aftalen fastsætter også institutionelle strukturer, dvs. et fælles udvalg, som bl.a. har til opgave at overvåge gennemførelsen af aftalen og undersøge, hvordan samarbejdet under aftalen kan forbedres og udvikles.

"Paraplyaftalen" skal udgøre en varig retlig ramme for samarbejdet mellem Unionen og Færøerne for så vidt angår EU-programmer. Den forventes at gælde for adskillige af EU's flerårige finansielle rammer, ligesom det er tilfældet med aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, handels- og samarbejdsaftalen mellem EU og Det Forenede Kongerige og rammeaftalerne med udvidelseslande og lande under den europæiske naboskabspolitik om de generelle principper for disse landes deltagelse i EU-programmer. Eventuelle protokoller om Færøernes associering med hvert enkelt EU-program kan i fremtiden tilføjes denne "paraplyaftale", hvis sådanne programmer er åbne for færøsk deltagelse i henhold til de af EU's basisretsakter, ved hvilke de relevante programmer oprettes, hvis begge parter nærer et politisk ønske herom, og de fornødne interne procedurer følges. Protokollernes gyldighed er begrænset til den tid, det tager at gennemføre et givet EU-program.

Det foreslås, at protokollerne vil blive vedtaget ved hjælp af afgørelser fra det fælles udvalg, der nedsættes ved nærværende aftale. Alle væsentlige elementer vedrørende samarbejdet mellem EU og Færøerne om EU-programmer er genstand for omfattende regulering i "paraplyaftalen". Aftalens artikel 3, stk. 4, begrænser specifikt indholdet af fremtidige protokoller til: indkredsning af det relevante EU-program, -aktivitet eller dele heraf fastsættelse af associeringens varighed regulering af programspecifikke spørgsmål, som ikke er reguleret i "paraplyaftalen" og — i særlige tilfælde, hvor EU-programmet gennemføres gennem et finansielt instrument eller en budgetgaranti — fastsættelse af beløbet for Færøernes bidrag til et sådant EU-program.

Den første protokol om associering med Horisont Europa vil undtagelsesvist ikke blive vedtaget af det fælles udvalg, men er blevet forhandlet sideløbende med "paraplyaftalen" som en integreret del heraf, og det forventes, at den bliver vedtaget og træder i kraft samtidig med "paraplyaftalen". Denne fremgangsmåde blev godkendt af Rådet i forhandlingsdirektiverne. Det var nødvendigt at associere Færøerne med Horisont Europa-programmet fra programmets start og sikre et uafbrudt samarbejde mellem EU's og Færøernes forskersamfund. Med henblik

herpå foreslås det nu at kombinere en midlertidig anvendelse af hele aftalen med en anvendelse med tilbagevirkende kraft (dvs. "paraplyaftalen" inklusiv Horisont Europa-protokollen) fra den 1. januar 2021.

Hvad angår programspecifikke vilkår og betingelser for Færøernes associering med Horisont Europa gælder de associering med alle dele af programmet med undtagelse af særprogram om forsvarsforskning, der er oprettet ved forordning (EU) 2021/697². Dette vil sikre kontinuitet i forhold til den foregående fulde associering med Horisont 2020 og forgængeren RP7. Det vurderes, at deltagelsen har været gavnlig for begge parter, og den har haft en særlig merværdi på tematiske områder som miljø, sundhed og fødevarer samt havforskning.

Færøerne har været en betydelig nettobidragyder til de sidste to foregående rammeprogrammer. Den foreslåede nye aftale fastsætter retfærdige og afbalancerede vilkår vedrørende Færøernes finansielle bidrag til Horisont Europa-programmet. I "paraplyaftalens" artikel 6, stk. 6, fastsættes muligheden for anvendelse af en koefficient, og i henholdsvis artikel 7 og 8 reguleres justerings- og korrektionsmekanismerne i forhold til programmer, hvor disse mekanismer er gældende, hvilket er tilfældet med Horisont Europa. I bilag I til Horisont Europa-protokollen reguleres betalingsplanen, niveauet for den koefficient, der er gældende for Færøernes finansielle bidrag, og de tekniske detaljer vedrørende korrektionsmekanismens funktion.

Horisont Europa-protokollen bygger på erfaringerne med Horisont 2020 og RP7, da den foregående associeringsaftale omfatter en

gensidigheds klausul, der sikrer, at forskere og retlige enheder, der er etableret i Unionen, i så vid udstrækning som muligt har adgang til at deltage i færøske forsknings- og innovationsprogrammer, der svarer til programmer under Horisont Europa, i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i Færøernes nationale lovgivning. Protokollens bilag II indeholder en liste over de færøske programmer, der er åbne for EU-baserede forskningsenheders deltagelse.

Udkastet til aftale, der er knyttet til nærværende forslag til Rådets afgørelse, er i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver.

2. JURIDISKE ASPEKTER AF FORSLAGET

Forslaget til Rådets afgørelse er baseret på artikel 186 og artikel 218, stk. 6, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Indgåelse af den aftale, der er knyttet som bilag til nærværende forslag, kræver godkendelse fra Europa-Parlamentet, jf. artikel 218, stk. 6, litra a), i TEUF.

På baggrund af ovenstående foreslår Kommissionen, at Rådet indgår aftalen på Den Europæiske Unions vegne.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/697 af 29. april 2021 om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond og om ophævelse af forordning (EU) 2018/1092 (EUT L 170 af 12.5.2021, s. 149).

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om indgåelse af en aftale mellem Den Europæiske Union på den ene side og Færøernes landsstyre på den anden side om Færøernes deltagelse i EU-programmer

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 186 sammenholdt med artikel 218, stk. 6, litra a),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til godkendelse fra Europa-Parlamentet, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den Europæiske Unions program Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027) (i det følgende benævnt "Horisont Europa-programmet") blev oprettet ved forordning (EU) 2021/695³.
- (2) Ifølge artikel 16, stk. 1, litra d), i forordning (EU) 2021/695 er Horisont Europa-programmet åbent for associering af tredjelande og områder, der opfylder alle de i forordningen fastsatte kriterier.
- (3) Ifølge artikel 16, stk. 2, i forordning (EU) 2021/695 kræver associering af sådanne lande og territorier med Horisont Europa-programmet en aftale, der dækker et sådant lands eller territoriums deltagelse i EU-programmer, forudsat at aftalen sikrer en rimelig balance for så vidt angår bidrag fra og fordele for det tredjeland, som deltager i EU-programmerne, fastsætter betingelserne for deltagelse i EU-programmerne, herunder beregningen af finansielle bidrag til de enkelte programmer, og deres administrationsomkostninger, ikke tildeler tredjelandet nogen beslutningskompetence med hensyn til EU-programmet og garanterer Unionen ret til at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning og til at beskytte sine finansielle interesser.
- (4) Ved brev af 14. maj 2020 udtrykte Færøerne sin formelle interesse i associering med Horisont Europa-programmet.
- (5) Den 13. juli 2021 gav Rådet bemyndigelse til at indlede forhandlinger på Den Europæiske Unions vegne om indgåelse af en aftale mellem Den Europæiske Union på den ene side og Færøerne på den anden side om de generelle principper for Færøernes deltagelse i EU-programmer og Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/695 af 28. april 2021 om oprettelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation — og om reglerne for deltagelse og formidling og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1290/2013 og (EU) nr. 1291/2013 (EUT L 170 af 12.5.2021, s. 1).

- (6) Forhandlingerne med Færøerne blev afsluttet med et godt resultat, og aftalen blev paraferet den 8. oktober 2021.
- (7) I aftalen fastsættes vilkårene og betingelserne for Færøernes deltagelse i EU-programmer. Ifølge aftalens artikel 3 er associering med EU-programmet betinget af vedtagelsen af protokoller.
- (8) I tråd med Rådets godkendelse blev protokollen om Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027) forhandlet sideløbende med aftalen og udgør en integreret del heraf.
- (9) I overensstemmelse med Rådets afgørelse (EU) .../...⁴ blev aftalen undertegnet på Unionens vegne i [Bruxelles] den [.././.....] med forbehold af senere indgåelse.
- (10) Europa-Parlamentet godkendte aftalen den [.././...]⁵.
- (11) Aftalen bør godkendes på Unionens vegne —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Aftalen mellem Den Europæiske Union på den ene side og Færøernes landsstyre på den anden side om Færøernes deltagelse i EU-programmer godkendes herved på Unionens vegne.

Teksten til aftalen er knyttet til denne afgørelse.

Artikel 2

Formanden for Rådet udpeger den eller de personer, som på Unionens vegne er beføjet til at give meddelelse i henhold til aftalens artikel 15, stk. 1, med henblik på at udtrykke Unionens samtykke til at blive bundet af aftalen.

Artikel 3

Denne afgørelse træder i kraft den [dagen for vedtagelsen].

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

*På Rådets vegne
Formand*

⁴ Rådets afgørelse af [...].

⁵ Godkendelse af [...].

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. FORSLAGETS BETEGNELSE

Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en aftale mellem Den Europæiske Union på den ene side og Færøernes landsstyre på den anden side om Færøernes deltagelse i EU-programmer

2. BUDGETPOSTER

Indtægtspost (kapitel/artikel/konto): 6 0 1 0 — Horisont Europa — formålsbestemt indtægt

Budgetteret beløb for det pågældende år:

(kun i tilfælde af formålsbestemte indtægter):

Indtægterne henføres til følgende udgiftspost (kapitel/artikel/konto):

Hele artikel 01.0101 (01.010101, 01.010102, 01.010103, 01.010111, 01.010112, 01.010113, 01.010171, 01.010172, 01.010173, 01.010174, 01.010176)

Hele kapitel 01.02 (01.020101, 01.020102, 01.020103, 01.020210, 01.020211, 01.020212, 01.020220, 01.020230, 01.020231, 01.020240, 01.020241, 01.020242, 01.020243, 01.020250, 01.020251, 01.020252, 01.020253, 01.020254, 01.020260, 01.020261, 01.020270, 01.020301, 01.020302, 01.020303, 01.020401, 01.020402)

Budgetpost 20.XX Europa-Kommissionens administrative udgifter

3. FINANSIELLE VIRKNINGER

- Forslaget har ingen finansielle virkninger
- Forslaget har ingen finansielle virkninger for udgifterne, men har finansielle virkninger for indtægterne
- Forslaget har følgende finansielle virkninger for de formålsbestemte indtægter:

(i mio. EUR, 1 decimal)

Indtægtspost	Virkninger for indtægterne ⁶⁷	XX-måneders periode fra dd/mm/åååå (hvis det er relevant)	År N
6 0 1 0	7,8	84 måneder fra 1.1.2021	1,1

Efter foranstaltningens iværksættelse							
Indtægtspost	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
6 0 1 0	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2

(kun i tilfælde af formålsbestemte indtægter, forudsat at budgetposten allerede er kendt):

Efter foranstaltningens iværksættelse							
Udgiftspost ⁸	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artikel 01.0101 og kapitel 01.02	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1
20.XX.	0,005	0,011	0,017	0,021	0,026	0,032	0,046

4. FORHOLDSREGLER MOD SVIG

Ifølge artikel 325 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal Kommissionen bekæmpe svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser. At forebygge og afsløre svig er derfor en generel forpligtelse for alle Kommissionens tjenestegrene i forbindelse med deres daglige aktiviteter, der involverer anvendelse af ressourcer. Svig med EU-midler har navnlig en negativ virkning på Kommissionens omdømme og på gennemførelsen af EU's politikker.

⁶ Beløbene pr. år skal være et skøn baseret på den formel eller metode, der er defineret i afsnit 5. I det første år udbetales det årlige beløb normalt uden modregning og ikke som pro rata.

⁷ Med hensyn til EU's traditionelle egne indtægter (told og sukkerafgifter) opgives beløbene netto, dvs. bruttobeløb, hvorfra der er trukket opkrævningsomkostninger på 20 %.

⁸ Anvendes kun, hvis det er nødvendigt.

Kommissionens nuværende strategi til bekæmpelse af svig (COM(2019) 196) blev vedtaget den 29. april 2019 og erstatter strategien fra 2011. Der er tale om et politikdokument, der fastsætter Kommissionens prioriteter i bekæmpelsen af svig med henblik på den flerårige finansielle ramme 2021-2027. De primære målsætninger i strategien fra 2019 er at 1) "sikre en bedre forståelse af svigmønstre, svindlerprofiler og systemiske sårbarheder i forbindelse med svig, der skader EU-budgettet" (dataindsamling og analyse) og 2) "optimere koordineringen, samarbejdet og arbejdsgangene i forbindelse med bekæmpelsen af svig, navnlig mellem Kommissionens tjenestegrene og forvaltningsorganer" (koordinering, samarbejde og processer). Strategien er ledsaget af en handlingsplan med 63 punkter, hvis fuldstændige gennemførelse i princippet skal finde sted inden udgangen af 2021.

De vejledende principper og mål i strategien til bekæmpelse af svig fra 2019 er:

- nultolerance for svig
- bekæmpe svig som en integreret del af den interne kontrol
- omkostningseffektiv kontrol
- professionel integritet og kompetence hos EU-ansatte
- gennemsigtighed med hensyn til, hvordan EU-midlerne bruges
- forebyggelse af svig, navnlig beskyttelse af udgiftsprogrammer mod svig
- effektiv undersøgelseskapacitet og rettidig udveksling af oplysninger
- hurtig korrektion (herunder inddrivelse af svigagtigt tilegnede midler og retlige/administrative sanktioner)
- godt samarbejde mellem interne og eksterne aktører, navnlig mellem EU og de ansvarlige nationale myndigheder og blandt tjenestegrenene hos alle berørte EU-institutioner og -organer
- effektiv intern og ekstern kommunikation om bekæmpelse af svig.

Aftalens artikel 9-12 indeholder detaljerede bestemmelser vedrørende forholdsregler mod svig. Disse foranstaltninger skal gælde horisontalt for at sikre beskyttelsen af EU's finansielle interesser i forbindelse med samtlige EU-programmer eller -aktiviteter omfattet af fremtidige protokoller, der potentielt vedtages af det fælles udvalg under aftalen med henblik på at associere Færøerne med en række EU-programmer eller -aktiviteter. De er også gældende for Færøernes associering med Horisont Europa-programmet, der er omfattet af protokollen om Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027), som blev forhandlet sideløbende med aftalen og udgør en integreret del heraf.

Navnlig indeholder ovennævnte bestemmelser (aftalens artikel 9-12) de fornødne detaljer og processer og muliggør den uhindrede udførelse af opgaver af de organer, der beskytter EU's finansielle interesser (Kommissionen, herunder OLAF, Den Europæiske Revisionsret og EPPO). I forbindelse med gennemførelse af programmer og aktiviteter, der er omfattet af aftalens protokoller, er princippet det samme: EU's finansielle interesser skal beskyttes ved hjælp af forholdsmæssige foranstaltninger, herunder foranstaltninger vedrørende forebyggelse, opdagelse, korrektion og undersøgelse af uregelmæssigheder, herunder svig, vedrørende tilbagesøgning af tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler og, hvor det er relevant, vedrørende pålæggelse af administrative sanktioner.

I henhold til finansforordningen skal personer eller enheder, som modtager EU-midler, samarbejde fuldt ud om at beskytte Unionens finansielle interesser, give Kommissionen, OLAF og Revisionsretten de fornødne rettigheder og den fornødne adgang og sikre, at tredjeparter, der er involveret i gennemførelsen af EU-midler, giver tilsvarende rettigheder; Som udtrykkeligt fastsat i aftalens artikel 9, stk. 4, kan gennemgange og revisioner også foretages efter, at protokollens anvendelse suspenderes, aftalens anvendelse ophører, eller aftalen afsluttes.

Aftalen sikrer, at det er muligt for Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) at foretage undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet på Færøerne, for at fastslå, om der har været tale om svig, korrupsion eller andre ulovlige aktiviteter, der berører Unionens finansielle interesser.

Aftalen forpligter Færøerne til at samarbejde med Den Europæiske Anklagemyndighed for at sætte den i stand til at opfylde sin pligt til at efterforske og retsforfølge gerningsmænd og medskyldige til strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371 af 5. juli 2017 om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser.

Desuden indeholder aftalen en mere effektiv mekanisme, der skal sikre, at Kommissionens afgørelser og Domstolens domme og kendelser håndhæves på Færøerne for så vidt angår krav hidrørende fra EU-programmer.

5. ANDRE BEMÆRKNINGER

Metoden til beregning af Færøernes finansielle bidrag til EU-programmer er defineret i aftalens artikel 6, 7 og 8. Hvad angår Færøernes finansielle bidrag til Horisont Europa-programmet er de yderligere tekniske detaljer for anvendelse af justeringsmekanismen og den automatiske korrektionsmekanisme fastsat i artikel 5 i protokollen om Færøernes associering med Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation (2021-2027) og bilag I hertil. Den model for det finansielle bidrag, der er gældende for Horisont Europa-programmet, er særlig i forhold til alle andre EU-programmer, idet den indeholder en automatisk korrektionsmekanisme (i overensstemmelse med artikel 16 i Horisont Europa-forordningen).